

Мета. Вивчити концентрацію інсуліноподібного фактору в молозиві, молоці та плазмі крові корів на різних етапах лактації.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом для досліджень були корови чорно-рябої української молочної породи, 2–5 лактації, продуктивністю 5100–5700 кг молока за попередню лактацію. Відбір проб секрету молочної залози та плазми крові було проведено протягом лютого–березня місяця. Молоко відбирали під час ранішнього доїння у стерильні ємності. Кров отримували з яремної вени у стерильні пробірки з гепарином. Далі молоко осаджували 0,1 н соляною кислотою з подальшим центрифугуванням (3 тис. об/хв протягом 15 хв) та видаленням жиру. Для отримання плазми кров відразу центрифугували при трьох тис. об./хв. Молозиво відбирали на 1–3 добу лактації, молоко на 10–14 та 30–40, а кров за 7–10 днів до отелення, на 1–3, 10–14 та 30–40 добу лактації. У отриманих пробах досліджували концентрацію інсуліноподібного фактору росту методом імуно-ферментного аналізу із використанням тест-наборів фірми “DRG” (Німеччина).

Відбір проб проводили з урахуванням “Загальних етичних принципів експериментів на тваринах” (Україна, 2001) та згідно з положеннями “Європейської конвенції про захист хребетних тварин, які використовуються для експериментальних та інших цілей” (Страсбург, 1985).

Одержані дані опрацьовували в програмі Excel, визначаючи середню арифметичну величину (M), статистичну помилку середньої арифметичної величини (m), вірогідність різниці між середніми арифметичними двох варіаційних рядів (p<) та ступінь кореляції між показниками (r).

Результати. Проведені дослідження секрету молочної залози показали найвищий рівень ІФР у молозиві (рис. 1). На 10–14 добу лактації концентрація гормону знизилася у 14 разів, а на 30–40 – у 8,6 (p<0,01). На 30–40 добу рівень ІФР був дещо вищим, порівняно із 10–14 добою, однак різниця була не вірогідною. Слід звернути увагу на широкі ліміти показника в межах однієї групи тварин. Так на 1–3 добу концентрація гормону в секреті коливалася в межах від 248,0 до 1028,1 нг/мл, на 10–14 – від 36,1 до 75,2, а на 30–40 – від 55,0 до 101,3

Висновки. Найвищий рівень ІФР реєструється у молозиві. Далі концентрація гормону вірогідно (p<0,01) знижується до 10–14 доби лактації. У плазмі крові корів встановлено зниження рівня ІФР після отелення. Найвища концентрація відмічалася на 10–14 доби лактації.

УДК619:636.2:618.2

КОРЕКЦІЯ ПЕРЕБІГУ РОДІВ ТА ПРОФІЛАКТИКИ АКУШЕРСЬКОЇ ПАТОЛОГІЇ У КОРІВ-ПЕРВІСТОК У ПІСЛЯРОДОВИЙ ПЕРІОД

Кононенко Н.В., Морозов М.Г.

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Мета роботи: Дослідити перебіг родів і післяродового періоду у корів-первісток і можливість використання кормової добавки суміші сапоніну і сірки та тканинного препарату фетоплацентату для їх корекції і оптимізації.

Методи виконання роботи: клінічні, біохімічні, цитологічні, статистичні.

Актуальність теми: Незважаючи на очевидні досягнення вітчизняної і зарубіжної науки у вивченні фізіологічних і патологічних аспектів перебігу родів і післяродового періоду, ряд питань етіології, та патогенезу порушення післяродової

інволюції репродуктивних органів у корів-первісток з'ясовані і висвітлені недостатньо. Цьому сприяє відсутність контролю за перебігом родів і післяродового періоду та профілактики акушерської патології, неповноцінна годівля нетелей, особливо в останні два місяці вагітності, призводить до виникнення у них порушень обміну речовин, що в свою чергу зумовлює розвиток акушерської патології [1,3].

З урахуванням наведеного вважаємо, що дослідження перебігу родів у нетелей і післяродового періоду у корів-первісток та виявлення змін у їх організмі є актуальним питанням ветеринарного акушерства і дасть можливість запропонувати засоби їх профілактики [2]. .

Результати досліджень: Хімічним аналізом кормів раціону для піддослідних нетелей в період останнього місяця вагітності за показниками енергетичної, протеїнової, вуглеводної поживності для забезпечення нормального росту і розвитку плода та обміну речовин були недостатні. В раціонах нетелей спостерігали дефіцит магнію, каротину, фосфору, міді, кобальту, марганцю, йоду.

Клініко-гематологічний статус нетелей в останній місяць вагітності характеризувався коливанням у фізіологічних межах цитологічного і біохімічного складу крові. Корекція обміну речовин згодовуванням нетелям мінеральної добавки суміші сапоніну і сірки та підшкірне введення тканинного препарату фетоплацентату позитивно корегувало обмін речовин в організмі, Уміст у крові глюкози у корів-первісток після згодовування сапоніну і сірки і введення фетоплацентату збільшився на 10,8% (р 0,05), концентрація каротину – на 32,8% (р 0,001), вміст загального білка у крові на 13,6% (р 0,001), концентрація гама-глобулінів - на 17,6%, загального кальцію – на 14,5% (р 0,05).

Підготовчої стадії родів у корів-первісток дослідної групи тривала 18,2 +0,72 год., що на 7,1 год. менше ніж у контрольній групі. Стадія виведення плода і відокремлення посліду була менше на 1,05 год. і на 3, 68 год. відповідно . У корів-первісток дослідної групи стадія збудження статевого циклу настала через 50 діб, що на 22 доби раніше, ніж у контролі. Від корів-первісток обох груп отримано 20 телят: у тому числі від дослідної групи з оцінкою морфофункціонального статусу від 90 до 100 балів- 6 телят, а від дослідної групи – 9 телят.

Висновки:

1. Згодовування за 45-60 діб до родів нетелям мінеральної добавки в складі суміші сапоніну і сірки та введення за 30 діб фетоплацентату сприяло корекції у бік зростання у фізіологічних межах еритропоезу, лейкопоезу, антиоксидантної активності крові, вмісту загального білка, гама-глобулінів, каротину та концентрації загального кальцію і неорганічного фосфору.
2. Введення фетоплацентату і згодовування мінеральної добавки сприяло скороченню підготовчої стадії родів, виведення плода і послідової стадії, кращому перебігу інволюційних процесів в репродуктивних органах і скороченню сервіс-періоду на 22 доби.
3. Новонароджені телята з оцінкою морфофункціонального статусу відмінно мали високу життєздатність і не хворіли, а хворіли із задовільною оцінкою.

Список літератури

1. Жук Ю.В. Перебіг інволюційних процесів у корів голштинської породи /Ю.В. Жук, М.М. Михайлюк //Тез доп.конф. наук.-педагог. Працівників, наук.співроб. та аспірантів навч.-наукового ін-ту вет.мед. та якості і безпеки продукції тваринництва.-К., 2007.- С.49.

2.Захарін В.В. Перебіг отелення у нетелей і післяродового періоду у корів-первісток / В.В. Захарін, Г.М. Калиновський, А.С. Ревунець //Вісник ДАБУ.-2007.-Вип.2(19). Т.». - С.18-24.

3.Русак В.С. Вплив кайоду на біохімічні показники крові корів у запуску і в першу стадію отелення./ В.С. Русак //Тваринництво України.-2000.-№3-4. –С.21.

УДК 636.09:598.271.8:591.5

МОНІТОРИНГ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ЕКЗОТИЧНИХ ПТАХІВ В УМОВАХ ВЕЛИКИХ МІСТ.

Коренева Ж. Б., Мазуренко Ю. О., Шовкопляс І. І.
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Актуальність. Серед екзотичних декоративних птахів найбільш поширеними в умовах міста є різноманітні папуги, канарки, щиглики. Це пов'язано як з яскравим пір'ям, красивим співом і навіть здатністю розмовляти. Ці птахи мають милу довірливу поведінку, а також догляд без значних затрат та проблем. Останнім часом, невідповідність мешканців міст до утримання декоративних птахів призводить збільшення їх захворювання, а основними причинами є: неправильний догляд та годування. Як правило, екзотичних птахів утримують поодиночі, що знижує популяцію видів. [1-4]

Мета роботи проведення моніторингу захворюваності екзотичних птахів в сучасних екологічних умовах.

Матеріал та методи досліджень. Дослідження проведено в умовах кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії, а також в умовах приватних господарств з розведенням декоративних птахів. Клінічно обстежувалися птахи віком від 1 місяця до 2 років. В першу чергу, звертали увагу на такі показники стану здоров'я птиці: активність, стан пір'я, шкіри, слизових оболонок, ретельно оглядали дзьоб та очі. Крім клінічного огляду, вивчали морфологію крові, проводили комплексний аналіз посліду, що також допомагало оцінити загальний стан здоров'я птиці.

Результати. Всі захворювання птиці можна поділити за віком: на хвороби дорослих птахів та молодняку. Крім того, в кожній віковій групі можуть мати розвиток заразні (інфекційні та інвазійні) й незаразні хвороби.

Хвороби обміну речовин діагностуються у птиці в будь якому віці, що пов'язано з тим що птиця отримує корми з рук господарів.

Симптоматика може бути різноманітною: втрата пера, деформація дзьобу, швидке погіршення стану здоров'я. Найчастіше у птахів діагностується ожиріння, що пов'язано з значним надлишком жирів і цукрів. Жирові відкладення відмічаються на внутрішніх органах, грудині.

Канібалізм зустрічається наприкінці годування пташенят. Доросла птиця в цей час стає схильною до вбивства пташенят інших пар, але найчастіше самиці починають розкльовувати та поїдати яйця відразу після знесення. Прогресуючої формою канібалізму у птахів є поїдання пір'я. Самиці починають вискубувати пір'я у себе і самця перед новою кладкою, але частіше, вони вискубують пір'я у пташенят. Наслідки радикального вискубування пір'я у пташенят мають трагічні наслідки.

Гепатози характеризуються порушенням обміну речовин і жировою дистрофією печінки. Причинами є недоброякісне і незбалансоване годування. Основна симптоматика: пригнічення, збільшення черева (асцит), малорухливість, збільшення маси птиці. На розтині виявляють асцит, розрив печінки з крововиливом в грудно-